

FAQ ZOR GKUNDIGE

1. **Welke verpleegkundige handelingen kunnen worden gedelegeerd aan de zorgkundige sinds de lijst van 12 januari 2006?**
2. **Wat is er veranderd met de publicatie van het KB van 27 februari 2019?**
3. **Om welke nieuwe handelingen gaat het in de lijst van 1 september 2019?**
-Verduidelijkingen
4. **Wie mag de handelingen van de lijst van 1 september 2019 stellen?**
5. **Kunnen deze handelingen alleen door een verpleegkundige worden gedelegeerd?**
6. **Hoeveel opleiding moet er gevolgd worden om de handelingen van de lijst van 1 september 2019 uit te voeren?**
7. **Aan welke criteria moet die opleiding voldoen?**
8. **Moet een attest van slagen ingediend worden bij de FOD Volksgezondheid?**
9. **Zijn de zorgkundigen die vóór 1 september 2019 geregistreerd zijn, verplicht om een bijkomende opleiding te volgen?**
10. **Zijn zorgkundigen verplicht om tijdens het jaar dat ze de 150 uren bijkomende opleiding volgen, ook nog de verplichte 8 uren permanente vorming te volgen?**

-
1. **Welke verpleegkundige handelingen kunnen worden gedelegeerd aan de zorgkundige sinds de lijst van 12 januari 2006?**

- Het observeren en signaleren bij de patiënt/resident van veranderingen op fysisch, psychisch en sociaal vlak binnen de context van de activiteiten van het dagelijks leven (ADL).
- Het informeren en adviseren van de patiënt/resident en zijn familie conform het zorgplan, voor wat betreft de toegestane technische verstrekkingen.
- Het bijstaan van de patiënt/resident en zijn omgeving in moeilijke momenten.
- Mondzorg.
- Het verwijderen en heraanbrengen van kousen ter preventie en/of behandeling van veneuze aandoeningen, met uitsluiting van compressietherapie met elastische verbanden.
- Het observeren van het functioneren van de blaassonde en het signaleren van problemen.
- Hygiënische verzorging van een geheele stoma, zonder dat wondzorg noodzakelijk is.
- De orale vochtinname van de patiënt/resident bewaken en het signaleren van problemen.
- De patiënt/resident helpen bij inname van geneesmiddelen via orale weg, nadat het geneesmiddel door middel van een distributiesysteem, door een verpleegkundige of een apotheker werd klaargezet en gepersonaliseerd.
- De vocht- en voedseltoediening bij een patiënt/resident langs orale weg helpen verrichten, uitgezonderd bij slikstoornissen en bij sondevoeding.
- De patiënt/resident in een functionele houding brengen met technische hulpmiddelen en het toezicht hierop, conform het zorgplan.
- Hygiënische verzorging van patiënten/residenten met een dysfunctie van de ADL, conform het zorgplan.
- Vervoer van patiënten/residenten, conform het zorgplan.
- Toepassing van de maatregelen ter voorkoming van lichamelijke letsels, conform het zorgplan.
- Toepassing van de maatregelen ter voorkoming van infecties, conform het zorgplan.
- Toepassing van de maatregelen ter voorkoming van decubitusletsels, conform het zorgplan.
- Het meten van de polsslag en de lichaamstemperatuur en het meedelen van de resultaten.
- De patiënt/resident helpen bij niet-steriele afname van excreties en secreties.

2. Wat is er veranderd met de publicatie van het KB van 27 februari 2019?

Er zijn nieuwe handelingen toegevoegd aan de lijst van handelingen die verpleegkundigen kunnen delegeren aan zorgkundigen. Deze lijst van nieuwe handelingen wordt aangeduid als de lijst van 1 september 2019.

3. Om welke nieuwe handelingen gaat het in de lijst van 1 september 2019?

- Meting van de parameters behorende tot de verschillende biologische functiestelsels, met inbegrip van de glycemiemeting door capillaire bloedafname. De zorgkundige moet de resultaten van deze metingen tijdig en accuraat rapporteren aan de verpleegkundige.
- Toediening van medicatie die voorbereid is door de verpleegkundige of de apotheker, met uitsluiting van verdovende middelen, langs volgende toedieningswegen:
  - oraal (inbegrepen inhalatie);
  - rectaal;
  - oogindruppeling;
  - oorindruppeling;
  - percutaan;
  - subcutaan: enkel voor wat betreft de subcutane toediening van gefractioneerde heparine.
- Voeding en vochttoediening langs orale weg.
- Manuele verwijdering van fecalomen.
- Aanbrengen van verbanden en kousen ter preventie en/of behandeling van veneuze aandoeningen.

Verduidelijkingen

- **Wat wordt er verstaan onder parameters?**

Voorbeelden van parameters zijn: bloeddruk, temperatuur, ademhaling, glycemie, saturatie,...

Het meten van parameters mag niet verward worden met de technische verpleegkundige verstrekking 'Gebruik van apparaten voor observatie en behandeling van de verschillende functiestelsels'. Onder 'gebruik van apparaten voor observatie en behandeling van de verschillende functiestelsels' wordt verstaan het plaatsen van een apparaat op de patiënt dat de arts in staat stelt de diagnose te verfijnen of de verpleegkundige in staat stelt de patiënt continu te controleren, bijv.: EEG, ECG, capillaire pulmonaire drukmeting, meting van het hartdebiet, polysomnografie, drukmetingen in de slokdarm, cardio-inspanningsproeven, Holter-telemetry, ... Deze technische verpleegkundige verstrekking behoort niet tot de lijst van handelingen van een zorgkundige. Een verpleegkundige mag dit dus niet delegeren. De evaluatie van de gezondheidstoestand en het toezicht op de patiënt blijven de verantwoordelijkheid van de verpleegkundige.

- **Moet de verpleegkundige de geneesmiddelen aan het bed van de patiënt brengen?**

In tegenstelling tot het besluit van 2006, worden in het koninklijk besluit van 2019 de woorden "en gepersonaliseerd" niet weerhouden: dit betekent dat de verpleegkundige de medicatie niet langer verplicht aan het bed van de patiënt moet brengen. Het is echter niet de bedoeling van de wetgever dat de zorgkundige de medicatie "aan de lopende band" in de afdeling verspreidt zonder dat de verpleegkundige enig contact heeft met de patiënten of de bewoners. Er wordt verwacht dat de verpleegkundige een voorafgaande evaluatie van de patiënt maakt om ervoor te zorgen dat deze delegatie veilig is.

- **Mag een zorgkundige orale chemotherapie toedienen?**

De voorbereiding en toediening van orale chemotherapeutische middelen is geen technische verpleegkundige verstrekking maar een handeling die een arts kan toevertrouwen aan een verpleegkundige (een C handeling). De toediening van chemotherapie is dus niet inbegrepen in de bovengenoemde prestatie en kan niet worden gedelegeerd aan een zorgkundige.

- **Mag een zorgkundige zuurstof toedienen?**

Zuurstof wordt beschouwd als een geneesmiddel ([Federaal Agentschap voor Geneesmiddelen en Gezondheidsproducten](#)). Een verpleegkundige kan dus de toediening van zuurstof delegeren aan een zorgkundige aangezien inhalatie behoort tot de "toediening van orale medicatie".

- **Mag een zorgkundige sondevoeding toedienen?**

Neen. In tegenstelling tot de lijst van 2006 werden in het koninklijk besluit van 2019 de twee uitzonderingen "bij slikstoornissen" en "bij sondevoeding" niet langer gehandhaafd bij de activiteit "voeding en vochttoediening langs orale weg". Daardoor mogen de zorgkundigen de patiënten met slikstoornissen en patiënten met een sonde wel voeden en hydrateren via de mond, maar ze mogen geen sondevoeding toedienen aan deze patiënten. Er zijn soms patiënten die voeding via hun mond moeten krijgen terwijl ze een sonde hebben (tijdens een periode van hervoeding of om andere voedingssupplementen te ontvangen), het toedienen van deze voeding via hun mond kan nu ook worden gedelegeerd in alle gevallen aan de zorgkundige.

4. **Wie mag de handelingen van de lijst van 1 september 2019 stellen?**

- de personen die vanaf 1 september 2019 voldoen aan de voorwaarden om geregistreerd te worden als zorgkundige, zoals bepaald in artikel 2 van het koninklijk besluit van 12 januari 2006 tot vaststelling van de nadere regels om geregistreerd te worden als zorgkundige, en voor wie het opleidingsprogramma minstens 150 effectieve uren omvat betreffende de uitvoering van voormelde activiteiten, die maximaal voor de helft worden ingevuld met stage;
➔ Met andere woorden: de zorgkundigen die die na 01/09/2019 afstuderen aan opleidingsinstellingen die het nieuwe opleidingsprogramma hebben ingevoerd.
- de personen die vóór 1 september 2019 voldoen aan de voorwaarden om geregistreerd te worden als zorgkundige, zoals bepaald in artikel 2 van het koninklijk besluit van 12 januari 2006 tot vaststelling van de nadere regels om geregistreerd te worden als zorgkundige, en die bewijzen dat ze met vrucht geslaagd zijn voor een bijkomende opleiding van minstens 150 effectieve uren, die maximaal voor de helft wordt ingevuld met stage en waaruit blijkt dat ze de bekwaamheid hebben verworven voor het verrichten van de verpleegkundige activiteiten bedoeld in 2° van de bijlage van dit besluit.
➔ Met andere woorden: de huidige zorgkundigen die met succes een extra opleidingsprogramma volgen van 150 uur dat aan de eisen voldoet.

5. **Kunnen deze handelingen alleen door een verpleegkundige worden gedelegeerd?**

Inderdaad, alleen een verpleegkundige kan handelingen delegeren aan een zorgkundige (d.w.z. geen arts, geen voedvrouw, geen andere zorgkundige of andere zorgverstrekkers).

Bovendien herinnert dit KB de verpleegkundige aan haar verantwoordelijkheid zoals voorzien in de Gecoördineerde wet van 10 mei 2015 betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen, namelijk het beoordelen van de

gezondheidstoestand van de patiënt. Alvorens een verpleegkundige bepaalde handelingen delegeert aan een zorgkundige, is het logisch dat een verpleegkundige de toestand van de patiënt beoordeeld heeft.

6. Welke opleiding moet men volgen om de handelingen van de lijst van 1 september 2019 te mogen uitvoeren?

U moet bewijzen dat u met vrucht geslaagd bent voor een bijkomende opleiding van minstens 150 effectieve uren, georganiseerd in samenwerking met een opleidingsinstituut dat is erkend door een Gemeenschap om de opleiding tot verpleegkundige of zorgkundige in te richten. De federale overheid is niet bevoegd om de inhoud of de praktische organisatie van deze opleiding nader te bepalen, dit valt onder de bevoegdheid van de Gemeenschappen.

7. Aan welke criteria moet die opleiding voldoen?

- 150 effectieve uren opleiding
- waarvan maximaal de helft bestaat uit stage*
- uit de opleiding moet blijken dat men de bekwaamheid heeft verworven voor het verrichten van alle handelingen van de nieuwe lijst van verpleegkundige activiteiten
- deze bijkomende opleiding wordt georganiseerd in samenwerking met een onderwijsinstelling die beantwoordt aan de voorwaarden vastgelegd door de Gemeenschappen om de opleiding tot zorgkundige of verpleegkundige te organiseren.

* Het koninklijk besluit sluit niet uit dat de stage wordt uitgevoerd in de dienst of instelling waar de zorgkundige werkt.

8. Zijn de zorgkundigen verplicht om tijdens het jaar dat ze de 150 uren bijkomende opleiding volgen, ook nog de verplichte 8 uren permanente vorming te volgen?

Het volgen van een permanente vorming van minstens 8 uur per jaar is sinds 2006 een verplichting voor alle zorgkundigen om hun erkenning te behouden. Aangezien de aanvullende opleiding van 150 uur, met inbegrip van bijbehorende stages, betrekking zal hebben op de functie van zorgkundige, kan hiermee rekening worden gehouden om te voldoen aan de verplichting tot permanente vorming.

9. Moet een attest van slagen ingediend worden bij de FOD Volksgezondheid?

Het is niet nodig om een attest van slagen voor te leggen aan de FOD Volksgezondheid, maar in geval van inspectie zal men wel in staat moeten zijn om het bewijs dat de opleiding met succes werd afgerond voor te leggen.

10. Zijn de zorgkundigen die vóór 1 september 2019 geregistreerd zijn, verplicht om een bijkomende opleiding te volgen?

De zorgkundigen die vóór 1 september 2019 geregistreerd zijn, zijn niet verplicht om een bijkomende opleiding te volgen in het uitvoeren van de handelingen van de lijst van 1 september 2019. Maar indien zij geen bijkomende

FAQ ZOR GKUNDIGE

opleiding volgen zullen zij deze aanvullende handelingen niet mogen uitvoeren. Zij mogen dus enkel de handelingen van de lijst van 2006 uitvoeren.